

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNY

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem

Doktori (PhD) képzés

Katonai Műszaki Doktori Iskola
haditechnika tudományok

Gönczi Sándor – Kende György – Turcsányi Károly¹

GONDOLATOK A NATO KUTATÁSI ÉS TECHNOLÓGIAFEJLESZTÉSI SZERVEZETÉNEK HONLAPJA KAPCSÁN

A magyar haditechnikai kutatás-fejlesztés egésze szükségessé teszi egy honlap létrehozását, folyamatos működtetését és naprakészen tartását. Céljait tekintve ez a honlap a legfrissebb információkkal szolgálna a hazai haditechnikai kutatási-fejlesztési közösségről, adatbázisával támogatná a tudományszervezést, elősegítené a kapcsolatok kiépítését és fenntartását, s amely jó kapcsolódási lehetőségeket biztosítana a haditechnikai kutatás-fejlesztés hazai és nemzetközi világához. Mintául szolgálhatna a NATO Kutatási és Technológia-fejlesztési Szervezetének hivatalos honlapja. Egy olyan szervezeté, amely kiváló lehetőséget nyújt többek között a magyar műszaki tudás megjelenítéséhez és korszerű ismeretek szerzéséhez.

¹ Gönczi Sándor mk. alezredes, doktorandusz, HM Technológiai Hivatal, Információs és Elemző Iroda, irodavezető.

Dr. habil Kende György mk. ezredes, egyetemi docens, CSc. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Haditechnika Tanszék.

Dr. Turcsányi Károly nyá. mk. ezredes, egyetemi tanár, CSc. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Haditechnika Tanszék.

Bevezetés

Meglehetősen nehéz helyzetben találja magát egy műszaki ember, ha például gyorsan információt kell szereznie szakmabeli kollégákról, intézményekről és cégekről, azok kutatási és fejlesztési eredményeiről, a műszaki élet szakmai és társadalmi eseményeiről. Nem kevésbé könnyű az élete a tudományszervezőnek, ha a hazai és külföldi kutató-fejlesztő műhelyek tevékenységébe kívánja bevonni a műszaki intelligencia kiemelkedő képviselőit. Naprakész ismeretek birtokában kell lennie a K+F projektek irányítójáról, magukról a projektekről és azok helyzetéről, a kapcsolódó rendezvényekről, nem is beszélve a szervezéssel összefüggő információkról.

Adatokat meg lehet jegyezni, fel lehet írni, de XXI. századi mód-szerként adatbázisba célszerű rendezni. S ha az adatok és információk szélesebb körű érdeklődésre tarthatnak számot, akkor azokat az interneten megjelentetett honlapon kell hozzáférhetővé tenni. A ma-gyar haditechnikai kutatásnak-fejlesztésnek nincs honlapja. Szükségességét először **Dr. Kende György mk. ezredes** vetette fel az **Oktatási Minisztérium Kutatás-fejlesztési Helyettes Államtitkársága** által 2002. szeptember 25-én rendezett szakmai vitán, amelynek témája a **Politikai Tudományok Intézete Alapítvány** által készített. *“A NATO csatlakozás lehetséges hatásai a magyar haditechnikai és polgári kutatás-fejlesztés fejlődési kilátásai terén” című tanulmány volt. Valóban szükséges és hasznos lenne egy ilyen honlap? Megítélésünk szerint igen. Milyen legyen, és ki működtesse? E cikkben ezekre a kérdésekre keressük a választ.*

A NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezetének honlapja

A NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezete (**Research and Technology Organization - RTO**) a NATO-n belül az egyetlen olyan szervezet, amely a védelmi célú kutatást és technológiafejlesztést állítja tevékenységeinek középpontjába. **Rendeltetése** az együttműködésen alapuló kutatás és információcseré irányítása és segítése. **Feladata** az, hogy támogassa a nemzetek védelmi célú kutatásainak és technológiafejlesztéseinek fejlődését és hatékony alkalmazását a szövetség katonai követelményeinek teljesítése érdekében, hogy fenn-

tartsa a vezető szerepet a technológia területén, és hogy tanácsokkal szolgáljon a NATO és a nemzetek döntéshozói számára. Rendeltetésének teljesítésében az **RTO-t** nemzeti szakértők széleskörű hálózata segíti. Munkája során egyeztet a kutatásban és technológiafejlesztésben érintett és érdekelt más NATO-testületekkel.

Az **RTO** folytatója annak a védelmi célú kutatásban és technológiafejlesztésben megvalósult korábbi együttműködésnek, amely a **Repülésügyi Kutatási és Fejlesztési Tanácsadó Csoportban** (Advisory Group for Aerospace Research and Development - **AGARD**) és a **Védelmi Kutatócsoportban** (Defence Research Group - **DRG**) öltött testet [1]. Az 1952-ben alapított **AGARD** és az 1967-ben megalakult **DRG** gyökerei annyiban közösek, hogy mindkettőjük létrehozását az a repüléssel foglalkozó, magyar származású kiemelkedő tudós, **Dr. Kármán Tódor** kezdeményezte, aki korán felismerte a szövetség katonai ereje számára nyújtott tudományos támogatás fontosságát. A tudósok és a katonák sajátos kapcsolatát az **AGARD** történetét feldolgozó műben idézett és mottóul is választható szavai jól érzékeltetik: „...*a tudományos eredményeket nem lesznek képesek hatékonyan alkalmazni az olyan katonák, akik nem értik azokat, és a tudósok nem lesznek képesek a hadviselésben alkalmazható eredmények elérésére, a hadműveletekre vonatkozó ismeretek hiányában.*” [1], 1-1 oldal. Az **AGARD** és a **DRG** egybeolvadásával alakult meg 1996-ban a **NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezete**.

A szervezet vezető testülete a **Tanács (Research and Technology Board – RTB)**. A kutatás és technológiafejlesztés teljes spektrumát az alkalmazott járműtechnológia; az emberi tényezők és orvostudomány; az információs rendszerek technológiája; a modellezés és szimuláció; az operációkutatás és elemzés; a rendszerkoncepciók és integráció, valamint a szenzorok és elektronikai technológia témakörökhöz szervezett un. panelek fedik le. Az **RTO** tudományos és műszaki tevékenysége meghatározott feladatok, meghatározott időtartam alatti végrehajtására létrehozott műszaki csoportok (**Technical Teams**) munkájában ölt testet. Ezeknek a **műszaki csoportoknak** feladata a tanácsadás, a kutatói hálózat létrehozása és az elhatározott, konkrét célú projektek megvalósítása. A szervezet **Ügynökségének (Research and Technology Agency – RTA)** feladata egyrészt az **RTB** munkájának segítése, másrészt az **RTO** tudományos és műszaki programja fejlesztésének, koordinálásának és végrehajtásának támogatásához szükséges tevékenység-

gek végrehajtása. Az **RTO** egyik elsődleges feladata a védelmi tevékenységekkel kapcsolatos naprakész tudományos és műszaki információ széleskörű terjesztése a NATO tag-országai között. Az **RTO** minden tudományos és technikai tevékenységének eredményét megjelentetik, és a lehető legszélesebb körben terjesztik a biztonsági és kereskedelmi megszorítások keretein belül. Az **RTO** kiadványai magas színvonalú, komoly értékeket hordozó tudományos munkákat és kutatási eredményeket közölnek angol nyelven, amelyeknek döntő többsége hozzáférhető a szervezet honlapján. [2]

Már a nyitólap is mutatja, hogy az információk tárházába lépünk be. Számos irányba lehet elindulni. Egyik útvonal lehet az, amelyen megismerhetők a szervezet és elődje történelme, felépítése és működése, a haderőnemek jövőjével foglalkozó hosszú távú kutatási tevékenységek, a szervezet stratégiája. Ezen az úton haladva bepillantást nyerhetünk a panelekben folyó legújabb tevékenységekbe. ***Innen kapcsolódni lehet többek között a következő témájú honlapokhoz: a NATO Központja, On-line Könyvtára, Kiadványközpontja, Tudományos Programja, a Kármán Tódor*** nevet viselő világhírű kutatóintézet; a ***NASA*** tudományos és műszaki információi.

Szomorú aktualitásként szerepel a nyitólapon a terrorizmus elleni küzdelem. Az e témában 2002. februárjában rendezett tanácskozásról készült részletes jelentés letölthető. Még mindig a nyitólapon időzve, részletes ismertetést kapunk az eddig megjelentetett és megjelenés alatt levő kiadványokról, amelyek le is tölthetők. Fontos újdonság az az értelmező szótár együttes, amely segít eligazodni a rövidítések, az általánosan használt katonai kifejezések, a híradás és az információtechnológia zsargonjában. S végül, de nem utolsósorban el lehet indulni a panelek lapjai felé.

Mindegyik panel esetében megismerhetjük annak feladatait, tevékenységi körét, a panel és munkacsoportjai értekezleteinek tervét, a már befejezett és a folyamatban levő témákat, az egyes munkacsoportokban végzett munka eredményeit tartalmazó publikációk listáját. Ezek a tudományos igényességgel megírt művek minősítésüktől függően letölthetők. ***E cikk megírásakor a képernyőn olvasható volt 368 írásmű rövid tartalmi kivonata, s letölthető volt 156 könyv teljes terjedelemben.***

Egy magyar szólas tanácsolja, hogy meríts saját kútfőből. A magyar haditechnikai kutatásnak-fejlesztésnek nincs saját honlapja. Nincs miből jól meghatározott információt meríteni. Többéves képvisleti tapasztalattal az **RTO** tanulmányokkal, elemzéssel és szimulációval (**Stu-dies, Analysis and Simulation – SAS**) foglalkozó paneljében a magunk részéről akkor éreztük legnagyobb hiányát egy ilyen honlapnak, amikor rövid idő alatt kellett megszerveznünk magyar szakértők részvételét a panel adott témával foglalkozó munkacsoportjának tevékenységében. *Milyen is lehetne, milyen is legyen tehát egy magyar haditechnikai K+F honlap?*

Javaslat magyar haditechnikai kutatási-fejlesztési honlapra

Bár a magunk vonatkozásában egyfajta szervezési nehézségek leküzdése okán merült fel egy **K+F** honlap szükségessége, mégis úgy érezzük, hogy a magyar műszaki kutatók és fejlesztők széles tábora is örömmel venne egy szakmai életükhöz kapcsolódó információkat nyújtó forrást.

Megítélésünk szerint ennek a honlapnak minimális programként, az üzleti titoktartás követelményének szem előtt tartásával:

- ismereteket kell nyújtania a hazai haditechnikai kutatás-fejlesztés szereplőiről, képességeik és eredményeik bemutatásával;
- tájékoztatást kell adnia a műszaki élet szakmai és társadalmi eseményeiről;
- megfelelő adatbázisba kell tömörítenie a kutatóhelyekre és kutatókra vonatkozó legfontosabb adatokat;
- megfelelő kapcsolódási lehetőségeket kell biztosítania a vonatkozó hazai és nemzetközi világhálós helyszínekhez;
- virtuális fórumot kell adnia szakmai vélemények ütköztetéséhez.

A haditechnika érintettsége miatt e honlap gazdája célszerűen a **HM Technológiai Hivatal** lehetne, ám folyamatos működtetése, naprakészen tartása és fejlesztése igényelné a kutatói-fejlesztői közösség hathatós támogatását.

Felhasznált irodalom:

[1] *Jan van der Blik (Ed. Is): The AGARD History 1952-1997*, NATO RTO, 1999.

[2] www.rta.nato.int, A NATO Kutatási és Technológiafejlesztési Szervezetének honlapja.

Abstract

**REFLECTIONS IN CONNECTION WITH THE
HOMEPAGE OF THE NATO RESEARCH AND
TECHNOLOGY ORGANIZATION**

The whole military technological research and development in Hungary calls for making, continuous operating and updating an internet homepage. Regarding its aims, this homepage should provide the latest information on the domestic research and technology community, with its database it should support organization of science, it should facilitate building and maintaining connections, and provide linkage with the domestic and international parts of the world of military technological research and development. The official homepage of the NATO Research and Technology Organization could be seen as a model. The homepage of such an organization that provide good opportunities to represent Hungarian technical knowledge and pick up recent information, inter alia.